

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2012. március 31.

VI. OSZTÁLY

2. változat

A tételek kidolgozására szánt idő: 2 óra

II.

35 pont

Olvasd el figyelmesen a következő meserészletet, majd válaszolj a kérdésekre/oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Rókus Mókus bácsi a legöregebb és legtapasztaltabb tagja volt a mókusok társadalmának. Így hát esze is olyan sok volt, hogy minden tudománya már el sem fért a fejében. A tudósok könyvekbe jegyzik föl a tudományt, Rókus Mókus bácsinak pedig egy óriási üres diója volt, abba karcolta bele éles fogával a sok tudnivalót, hogy az el ne felejtődjék. A diót mindig magával hordta. Most is ott lógott a nyakában, amikor megjelent.

– Hívatatok! Itt vagyok! Mivel szolgálhatok?

– Csakhogy itt van, Rókus bácsi! – fogadta az üdvözlést Mókus apó. Azzal mindjárt rámutatott a kis Misi farkára. – Mondja csak, Rókus bácsi: mit jelent ez, hogy ennek a kölyöknek fekete a farka? Rókus bácsi megszemlélte Misi farkát. Aztán így felelt:

– Üm! Hát ez sokat jelenthet!

– Csakugyan? De ennyiből még semmit sem okoskodhatunk ki! – vágta rá Mókus apó.

– Az igaz! – hagyta rá Rókus bácsi, de mindjárt hozzáfűzte: – Várjatok csak, mindjárt belenézek a bűvös diómba, és kiolvasom onnan a jóslatot töviről hegyire.

– Hát csak gyorsan olvassa ki azokat a bűvigéket! Ne emésztessen soká bennünket a kíváncsisággal! – kérte Mókus anyó.

– Ó, hát ezt azonnal megtehetem! – mondta Rókus bácsi. – Csak azután lesz egy kis bökkenő, ha a bűvigéket kiolvastam.

– Hogyhogy? – kérdezte Mókus apó.

– Mert hát ha elkántáltam a bűvigéket, akkor következik a jóslat kinyilatkoztatása. Abból aztán megtudjuk, hogy milyen jövő vár arra a mókusra, amelyik fekete farkkal született. De viszont... Mókus apó türelmetlenül vágott Rókus bácsi beszédébe:

– Kezdje el máris!

– Nem kezdem el addig, míg be nem fejeztem a mondókámat – válaszolta Rókus bácsi rendületlen nyugalommal.

– Nos hát fejezze be – biztatta Mókus apó.

– Tehát tudnotok kell okvetlenül, hogy a kinyilatkoztatott jóslat csak úgy érvényes, ha utána rögtön minden bűvigére egy diót és egy mogyorót kapok, s azt békével elfogyasztom.

– Ajjajaj! – legyintett Mókus apó. – Kezdhetne volna mindjárt azzal, hogy diót és mogyorót kér a bűvölésért. Halljuk hát, hogy mennyit!

– Hát ha kevés bűvigét kell elkántálnom, kevesebb dió és mogyoró kell; ha többet kell kántálnom, akkor több. Kerekítsük ki mindenképpen száz dióra, mogyoróra az összeget! – alkudozott fondorlatosan Rókus Mókus.

– Jól van! Megkapja, Rókus bácsi, csak halljuk már azt a bűvölést! – egyeztek bele a háziak. Erre aztán Rókus bácsi kiakasztotta nyakából a bűvös diót, és kettényitotta maga előtt a földön. Körüljárta néhányszor, s a végén egyre gyorsabban futotta körül. Végül hirtelen mellékuporodott, és befűjt a dióba. Sűrű füst kavargott föl a dióból, úgyhogy Rókus bácsi alig látszott ki belőle. Mókus anyóék megilletődve várták, mi lesz ebből. Csak a kis Mókus csecsemők sívalkodtak a nagy csöndben. Rókus bácsi pedig a füstfellegben hol föluggott, hol visszaguggolt a dió mellé. Közben ezt hajtogatta:

Hókuszpókusz,
Csidri-mókus,
Fekete farkú nagyapám
Tótágast lógott a fán.

Így folyt jó ideig. Mókus apóék az ismétlődő bűvigék minden újabb szakaszára megremegtek. Aztán egyszerre eloszlott a füst, és Rókus bácsi felkelt. Csak ennyit szól:

–Kész!

–Micsoda? Micsoda kész? Nem értjük! – izgultak Mókus anyóék.

–Persze, hogy nem értitek! – szólott Rókus bácsi. – Csak akkor fogjátok megérteni, ha a bűvölés eredményét érthető szavakba foglalom.

–Bökje már ki, ha nem akarja, hogy megrepesszen bennünket a kíváncsiság! – kiáltotta türelmetlenül Mókus apó.

Rókus bácsi tehát kihirdette:

–Ha a vörös mókus fekete farokkal születik, az a legnagyobb szerencse. A fekete farkú mókus mind ügyes, mind erős, mind eszes, mind agyafúrt. Mindből a mókusnép vezére lesz, ha ugyan ügyesebb, eszesebb, erősebb, agyafúrtaabb nem akad nála. Diktum, faktum, punctum!

–Nagyszerű! – sikoltotta Mókus anyó. – Látod, apókám, én éreztem, hogy Misike fekete farka nem hozhat ránk rosszat!

Mikor ezt kimondta Mókus anyó, éppen Misike fekete farkincáját látta, amint nagyokat csapkod erre is, arra is szundikáló testvérei között; visít, ficánkol, egyszerre fölriasztja a társaságot, és olyan sívalkodás kerekedik az odúban, mint egy kis szélvész.

(Tersánszky Józsi Jenő: Misimókus kalandjai – részlet)

1. Jellemezd röviden Rókus Mókust a szöveg alapján!
2. Ki volt Misike?
3. Mit jelentett Rókus bácsi „bűvölése”?
4. Nevezd meg a részlet egy mesei jellemzőjét! Indokold választásodat!
5. Értelmezd a következő kifejezéseket!
 - a. megrepesszen bennünket a kíváncsiság
 - b. hát esze is olyan sok volt, hogy minden tudománya már el sem fért a fejében

II.

35 pont

Írj elbeszélő fogalmazást a következő népdalszövegek alapján, melynek utolsó mondata ez legyen: Aki ezt elhiszi, szamarabb a lónál! Adj címet a történetnek!

Törpe Mihók megbolondult,
Az eszétől megszabadult:
S magát jól a földhöz verte,
Hogy Erzsókot elvesztette.
Éretlen volt még az esze,
Tegnap az is mind elveszett.

Korhely Erzsók azt sajnálja,
Hogy nincs néki puliszkája,
Megürült a gyomrocskája.
Büdös vót a kapa nyele,
Nem szerette bänni vele,
Hamar fekiúdt, későn kel

III.

20 pont

1. Társítsd a *beszél* ige megfelelő igekötős alakját az alábbi jelentésekhez!

elmond, elmesél
beleszól valakinek a beszédébe
szándékától eltérít valakit
másról beszél, nem a témáról
megtárgyal valamit
bizalmas dolgot indiszkrét módon elmond
elhitet valamit valakivel
előzetesen megállapodik valakivel
rábír valakit valamire
felesel

2. Alkoss 1-1 mondatot, melyben a következő szavak kétféle jelentésben szerepeljenek!

merem, követ, hetüket, korom, tárna

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont